

Kohaliku omavalitsuse
huvialakooli/muusikakooli üleriigiline
pop-jazzmuusika näidisõppekava

2005

Sissejuhatus pop-jazzmuusika õppekava juurde

Pop-jazzmuusika mõistest

Kuni 2003. aastani koondati kõik muusikastiilid väljaspool akadeemilist klassikalist muusikat ühise nimetaja „levimuusika“ alla, mille pakkus välja helilooja ja muusikaajaloolane Valter Ojakäär käibel olnud termini „kerge“ muusika asemel, millele klassikalise muusika puhul vastandati mõiste „tõsine“ muusika.

Levimuusikaks loeti nii pop-, rock-, jazz-, folk- kui ka kantri- jt. muusikastiilid. Valter Ojakäär terminid „levi-“ ja „süvamuusika“ olid Eestis käibel kuni 2003. aastani, mil seoses jazzialase hariduse küsimuste aktuaalseks muutumisega tuli arutlusele ka „levimuusika“ mõiste.

Pop-jazzmuusika õppe- ja ainekavade väljatöötamise koosolekul Saue Muusikakoolis 22. novembril 2003. aastal tõstis töögrupp üles loodava õppekava nimega seonduvad küsimused. Ühine seisukoht oli, et õppesuunale tuleb anda rahvusvaheliselt üheselt mõistetav nimetus. Koosoleku protokollist võib lugeda, et kaaluti mitme variandi vahel: „džäss“ (eestikeelne kirjanilt), „jats“ (kõnekeelest tulnud ning Eesti Keelekomisjoni poolt põhimõttelise toetuse saanud mugandus), „rütmimuusika“ (käibel näit. Taanis), „pop-jazz“ (enim kasutuselolev termin maailmas). Küsimus jäi siis veel lahtiseks. Otsus langetati pärast küsitlust eesti jazzmuusikute hulgas ning konsulteerimist Eesti Keelekomisjoniga. 2004. aasta alguses nimetati Viljandi Kultuuriakadeemia ja Tallinna G. Otsa nim. Muusikakooli levimuusika osakonnad ümber pop-jazzmuusika osakondadeks.

Lühiülevaade pop-jazzmuusikaalase hariduse tänasest olukorrast Eestis

Esmakordselt hakati Eestis andma süstemaatilist pop-jazzmuusikaalast haridust 1977. aastal, kui helilooja ja muusikapedagoogi Uno Naissoo algatusel loodi Tallinna G. Otsa nim. Muusikakooli levimuusika osakond, mille eesmärgiks oli ja on tänaseni kutsekeskhariduse andmine pop-jazzmuusikutele. 1991. aastast koolitab rakendusliku kõrgharidusega pop-jazzmuusikuid praegune Viljandi Kultuuriakadeemia. 2004. aasta sügisel avati Eesti Muusikaakadeemias jazzmuusika osakond, kus on võimalik õppida nii bakalaureuse- kui ka magistriõppes.

Kuni tänaseni on pop-jazzmuusikahariduses puudunud riiklikul tasandil vundament. Muusikakoolide endi õppekavad on lähtunud sellest, kuidas koolid on suutnud tööle saada praktiseerivaid pop-jazzmuusikuid. Aastaid on teatud ainetes jazzialast õpetust antud Kuressaare, Viljandi, Saue, Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve, Rapla, Tallinna jt. linnade muusikakoolides ning laulustuudiotēs õppivatele lastele. Viimase paari

aasta jooksul on kutsutud ellu mitmeid üritusi, kus saavad kokku noored jazzihuvilised üle kogu Eesti. 2003. aastal kutsuti Tartus ellu RainbowJazzi festival, kus saavad omavahel konkureerida noored jazzmuusikud. Samast aastast korraldab Saue Muusikakool improvisatsioonifestivali "Visioon", kaks aastat on toimunud Noorte Jazzipäev Pelgulinnas ning 2004. aastast organiseerib Viljandi Kultuurimaja koostöös Viljandi Muusikakooli ja Viljandi Kultuuriakadeemiaga kolmepäevast üritust nimega Koolijazz. Kui kaks esimest pakuvad ennekõike õpilastele esinemisvõimalust ja omavanuste samade huvidega noortega suhtlemist, siis Koolijazzil on eeskätt hariv eesmärk – kolme päeva jooksul on soovijatel võimalus osaleda professionaalsete jazzmuusikute õpitubades. Nimetatud koolinoorte jazzüritused on kujunenud soodsateks kokkusaamiskohtadeks ka õpetajatele, pakkudes võimalust vestlusringideks ja mõttetalguteks.

Pop-jazzmuusika õppekava ülesehituse põhiprintsiibid

2003. aasta suvel kutsus Teadus- ja Haridusministeerium kokku komisjoni eesmärgiga töötada välja üleriigilised pop-jazzmuusikaalase põhihariduse õppe- ja ainekavad muusikakoolidele. Töögrupi moodustavad õpetajatena ning interpreetidena tegutsevad pop-jazzmuusikud. Paljud neist on saanud erialase kõrghariduse erinevates Euroopa kõrgkoolides.

Komisjon leppis kokku järgnevalt loetletud pidepunktid õppekava koostamiseks:

1. Pop-jazzmuusikaalased õppekavad koostatakse muusikakoolide vanemale astmele ehk V-VII klassile. Õppima asumine eeldab, et eelnevalt on läbitud muusikakooli noorem aste, mis tagab õppijatele elementaarsed pillimängu ja noodikirja oskused.
2. Pop-jazzmuusika õppesuunal hakatakse õpetama järgnevaid aineid: põhipill (kitarr, puhkpill, klaver, löökpill, bass või laul), pop-jazzmuusikateooria, pop-jazzmuusikaajalugu, ansambel, võimaluse korral rütmika ning klaver lisapillina.
3. Õpilase nädalakoormus pop-jazzmuusika õppesuunal on järgmine:

Põhipill	2 tundi
Ansambel	2 tundi
Pop-jazzmuusika teooria	2 tundi
Pop-jazzmuusika ajalugu	1 tund

Individuaalne lisapill (lähtuvalt kooli võimalustest) 0,5-1 tund

Rütmika (lähtuvalt kooli võimalustest) 1 tund

Kokku 7-9 tundi

4. Pop-jazzmuusika õppesuuna lõpetamine muusikakoolis peab andma piisavad teadmised ja oskused õpingute jätkamiseks vastaval erialal keskastme muusikakoolides.

Võimalikud probleemid õppekava rakendamisel muusikakoolides

Valmiva õppekava kohene täies mahus rakendamine Eesti muusikakoolides on raskendatud pop-jazzmuusikaõpetajate vähesuse tõttu. Kuni tänaseni on pop-jazzmuusikaalast õpet Eesti keskastme- ja kõrgkoolides andnud selle valdkonna tegevmuusikud. Enamik neist on saanud oma hariduse akadeemilise klassikalise muusika vallas ning suurel osal neist ei ole õpetajakutset.

Spetsiaalselt pop-jazzmuusika õpetajaid huvialakoolidele hakkas esimesena koolitama Viljandi Kultuuriakadeemia. Esimesed selle eriala lõpetajad asusid tööle 2002. aasta sügisel. Täna on kultuuriakadeemiast pop-jazzmuusikaalase pilliõpetaja kutse saanud 5 muusikut, mida on ilmselgelt vähe Eesti 85 huvialakooli kohta. Viljandi Kultuuriakadeemia muusikaosakonna pop-jazzmuusika õppetool võttis 2003. aasta sügisel oma prioriteediks huvialakoolide muusikaõpetajate koolitamise ning praeguste õppijate hulgas on pilliõpetaja kutse valinud juba 17 tudengit.

Käesolevast õppeaastast on Viljandi Kultuuriakadeemias õppivate tulevaste pilliõpetajate praktikabaasiks Viljandi Muusikakool, mistõttu on tudengitel võimalik oma kutsepraktika sooritada otse tulevases töökeskkonnas. Viljandi Muusikakooli pop-jazzmuusika osakond on olnud ka nõ. katselaboratooriumiks õppekavakomisjonile. Tänu valmiva õppekava kohesele rakendamisele väikeses grupis on olnud võimalik ennetada mitmeid probleeme seoses õppekava raskusastme ja tundide mahu määramisega.

Teine märkimisväärne probleem pop-jazzmuusika õpetamisel muusikakoolides on vastavate emakeelsete õppevahendite puudumine. Näiteks jazzmuusika kujunemislugu käsitlevaid raamatuid on Eestis seni välja antud vaid kaks: 1966. aastal ilmus Valter Ojakäärü "Džässmuusika" ning 1999. aastal anti välja Joosep Sanga poolt tõlgitud Joachim E. Berendti "Jazziraamat". Üldhariduskooli muusikaõpikutesse jõudis ülevaade jazzmuusika ajaloost 1990ndatel aastatel.

Arvestades eelpool kirjeldatud olukorda nõuab käesoleva õppekava rakendamine muusikakoolides paindlikku suhtumist ning iga kooli võimaluste ja eripära arvestamist. Kindlasti peaks jätkuma ja süvenema koostöö Eesti muusikakoolide pop-jazzmuusika aineõpetajate vahel.

Jõudu pop-jazzmuusika õpetamisel ning rõõmu koos musitseerimisest!
Täna kõik jazzmuusikud ja -õpetajad, kes jagasid oma kogemusi ja mõtteid jazz'i õpetamisest lastele!

Tuulike Agan

Viljandi Muusikakooli õppealajuhataja,
Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia muusikaalaste õppekavade arendamise spetsialist ja pilliõpetaja pedagoogilise praktika juhendaja

POP-JAZZMUUSIKA AINEKAVAD

Koostajad:

Pop-jazzteooria – Heli Reimann (Eesti Muusikaakadeemia magister saksofonipedagoogika erialal. Jazzmuusikat õppinud Helsingi Sibeliuse Akadeemias. Helsingi Ülikooli muusikateaduse doktorant);

Pop-jazzmuusika ajalugu – Tuulike Agan (Viljandi Muusikakooli õppealajuhataja ja pop-jazzmuusika ajaloo õpetaja, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia muusikaalaste õppekavade arendamise spetsialist ja pilliõpetaja pedagoogilise praktika juhendaja) ja **Marko Mägi** (Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia muusikateoreetiliste ainete õppejõud ja Viljandi Muusikakooli pop-jazzmuusika osakonna õpetaja);

Kitarr – Tiit Paulus (Kuussaare Muusikakooli kitarrõpetaja);

Klaver – Tiit Lauk (Tallinna Muusikakooli klaveriõpetaja, Tallinna Ülikooli kultuuriajaloo doktorant 2004/05 teemal “Jazzmuusika Eesti kultuuripildis”);

Puhkpillid - Ott Kask (Kuusalu valla Haridus- ja Kultuuriameti juhataja, Kuusalu ja Viimsi Muusikakoolide jazzbandide juhataja ja puhkpillipedagoog);

Löökpillid – Tanel Ruben (Lõpetanud Göteborgi Ülikooli löökriistade- ja improvisatsiooni eriala, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia ja Eesti Muusikaakadeemia pop-jazzlöökpillide õppejõud, Eesti Jazziliidu juhatuse liige);

Laul – Eve Pärnsalu (Tallinna G. Otsa nim. Muusikakooli ja Kehra Kunstidekooli pop-jazzlaulu õpetaja);

Basskitarr – Marti Tärn (Viljandi Muusikakooli basskitarrõpetaja, Helsingi Stadia basskitarrieriala üliõpilane);

Rütmika – Reigo Ahven (Viljandi Muusikakooli löökpilli- ja rütmikaõpetaja, Eesti Jazziliidu juhatuse liige; festivali Tudengijazz korraldaja).

Tugiisikutena osalesid õppekava väljatöötamise protsessis:

Jaak Sooäär (Eesti Jazziliidu esimees, Eesti Muusikaakadeemia jazziosakonna juhataja ja õppejõud), **Kristiina Liivik** (Saue Muusikakooli direktor), **Tonio Tamra** (Viljandi Muusikakooli direktor, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia haldusdirektor), **Ene Raid** (Muusika- ja kunstikoolide nõunik, Eesti Noorsootöö Keskuse huvialahariduse valdkonna peaekspert), **Madis Sander** (Tallinna G. Otsa nim. Muusikakooli direktor 2002-2005), **Siim Aimla** (Tallinna G. Otsa nim. Muusikakooli õpetaja), **Helju Meriste** (Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia ja Viljandi Muusikakooli lauluõpetaja), **Mare Väljataga** (Eesti Muusikaakadeemia, Tallinna G. Otsa nim. Muusikakooli lauleriala õppejõud), **Raul Sööt** (Eesti Muusikaakadeemia ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia saksofoni- ja ansambli- ja jazzimprovisatsiooni õppejõud), **Iljo Toming** (Pelgulinna Rahvamaja ja Saue Muusikakooli kitarriõpetaja), **Kustas Kikerpuu** (helilooja ja Eesti Muusikaakadeemia jazziosakonna õppejõud), **Sulev Sommer** (Saue Muusikakooli saksofoniõpetaja), **Jürmo Eespere** (Tallinna G. Otsa nim. Muusikakooli jazzklaveriõpetaja).

Koostööd korraldasid:

Tonio Tamra (Viljandi Muusikakooli direktor, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia haldusdirektor);

Tuulike Agan (Viljandi Muusikakooli õppealajuhataja, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia muusikaalaste õppekavade arendamise spetsialist);

Marko Mägi (Viljandi Muusikakooli õpetaja, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia õppejõud);

Ene Raid (Eesti Noorsootöö keskuse huvialahariduse nõunik).

POP-JAZZMUUSIKATEOORIA

1. Õppeaine eesmärk

Pop-jazzmuusikateooria ainetsükli ülesandeks on anda õpilasele improviseerimiseks vajaminevad teadmised ja oskused. Aine eesmärgiks on eelkõige kaasa aidata erialaliste oskuste omandamisele ja ansambelis koos musitseerimisele.

2. Õpetamise põhiprintsiibid

- Kogu õpitava materjali omandamine nii kuuldeliselt, teoreetiliselt kui ka praktiliselt, mis tähendab teooria kohest praktikasse rakendamist läbi laulmise ja pillimängu
- Julgustada õpilast oma ideid muusikas avaldama
- Laulmisel kasutada mitte ainult tähtnimetusi vaid ka meloodia artikulatsiooni ja fraseerimist esiletoovaid vokaliseeritud silpe
- Uute akordide ja skaalade õpetamisel lähtuda kvart-kvindi ringist ja helistikke võrdsustavast mõtlemisviisist
- Õppematerjalidena (diktaatideks, harmoonia järgnevusteks jne.) kasutada võimalikult palju juba olemasolevaid pop-jazzmuusikast pärit teemasid ja helisalvestisi, et õppeprotsess toetuks pop-jazzmuusika näidetele
- Õppematerjali valikul lähtuda printsiibist lihtsamalt keerulisemale ja tuttavalt vähem tuttavale. Seetõttu oleks esimesel aastal soovitatav õpetamisel lähtuda õpilastele tuntud meloodiatest
- Analüüsi oskuste arendamine (vorm, meloodia, harmooniline plaan, meloodia ja harmoonia suhe)
- Pop-jazzmuusikaalase terminoloogia omandamine

3. Õppetöö meetodid

- Kasutada nii vokaal- kui instrumentaalmuusika helisalvestisi transkribeerimiseks ehk kuulatud lugude noodistamiseks. Erinevateks elementideks eraldatuna tähendab see stiilide, koosseisude, taktimõõtude, vormi, meloodia rütmi, meloodia, bassiliini, harmoonia kindlaksmääramist ja ülesmärkimist.
- Noodistada klaveril mängitud diktaate ja akordijärgnevusi

- Ehitada ja kuulmise järgi määrata akorde, intervale ja laade
- Laulda noodist akorde, laade ja meloodiad. Laulda akorde ja harmooniajärgnevusi nii harmooniliselt (st. mitmehäälselt ansamblis) kui ka meloodiliselt
- Improviseerimisoskuste arendamine laulmise, pillimängu ning teoreetiliste teadmiste kaasabil. Grupis improviseerimine küsimus-vastus printsiibil ehk kordamööda improviseerimine erineva arvu taktide kaupa
- Omaloomingu kirjutamine. Kuna pop-jazzmuusiku roll on võrreldes klassikalise muusika esitajaga erinev – muusik on nii helilooja kui ka esitaja ühes isikus, tuleks sellest lähtudes anda õpilasele teadmisi ja oskusi komponeerimiseks.
- Rütmi imiteerimine, ülesmärkimine, improviseerimine ning töö metronoomiga, mille ülesandeks on arendada õpilases pop-jazzmuusika rütmikaga seotud oskusi (rütmifiguurid, fraseerimine, püsiv pulss)

4. Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
V	<p data-bbox="472 1081 847 1115"><u>Helistikud, laadid, intervallid</u></p> <ul data-bbox="520 1137 1302 1509" style="list-style-type: none"> • Kõik lihtintervallid ja nende kõlaline eristamine harmooniliselt kui ka meloodiliselt esitatuna, intervallide laulmine tähtnimedega ja vabalt valitud silpidega • Viie märgiga duur- ja mollhelistikud • Duur- ja mollpentatoonika • <i>Blues</i>´i laad • Dooria ja miksolüüdia <p data-bbox="472 1585 616 1619"><u>Harmonia</u></p> <ul data-bbox="520 1641 1334 2065" style="list-style-type: none"> • Duuri ja molli kolmkõlad ja nende moodustamine kuni viie võtmemärgiga helistikes; akordide (kolmkõlade ja dominatseptakordide) tähistamine pop-jazzmuusikas. • Diatoonilised duurhelistikust lähtuvad kolmkõlad ja harmooniajärgnevused (näit.V-I, II-V, II-V-I, I-IV, I-VI-II-V, III-VI-II-V, diatooniline kvart-kvindi ring jne.) teoreetiliselt ja kuuldeliselt kuni kolme märgiga helistikes. Antud harmooniale lihtsate meloodiate moodustamine ning

	<p>meloodia harmoneerimine õpitud harmoonia järgnevuste põhjal.</p> <p><u>Rütm</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rütmifiguurid, pulss, vormitaju arendamine (kaheksatahtiline periood), tutvumine pop-jazzmuusika fraseerimisega
VI	<p><u>Helistikud, laadid, intervallid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liitintervallid (teoorias, kuuldeliselt) • Meloodiline moll nii tõusvalt kui laskuvalt • <i>Blues</i>: vorm, <i>blues</i> erinevates stiilides, <i>blues</i>’i laad kõikidest nootidest ehitatuna <p><u>Harmonia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Septakordid (M7, m7, 7, dim, m7b5, 6, sus4) nende struktuur ning kõlaline eristamine nii eraldiseisvatena kui ka järgnevuses • m7 ja V7, M7 kui kolme põhiseptakordi laulmine • Diatoonilised septakordidel põhinevad kõige levinumad akordijärgnevused V-I, II-V, II-V-I, I-IV, I-VI-II-V, III-VI-II-V (teoorias ja kuuldeliselt) <p><u>Rütm</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jazzilik fraseerimine, <i>swing</i>’i rütmid, sünkoobid, rütmi improviseerimine
VII	<p><u>Helistikud, laadid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirikulaadid <p><u>Harmonia</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Moll II-V-I järgnevused • Tutvumine lisahelisisid sisaldavate akordidega 9, 11, 13 <p><u>Rütm</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate stiilidega tutvumine – <i>swing</i>, <i>latin</i>, <i>funk</i>

5. Lõpueksami nõuded

Kirjalik

1. Kaheksast üheakordilisest taktist koosnev diatooniline harmooniajärgnevus
2. Kaheksatahtiline meloodiadiktaat
3. Akordide ja laadide ehitamine (kirikulaadid, *blues*, jazzmoll, pentatoonika M7, m7, 7, m7b5, sus4, dim, mM7, m6, 6)
4. Antud harmooniajärgnevusele meloodia kirjutamine
5. Harmoonilise plaani analüüs (8 takti)

Suuline

1. *Blues*'i improviseerimine lauldes (kaks *chorus*'st)
2. Jazzmeloodiate noodist laulmine silpidel (*scat* laul) koos stiilist lähtuva õige fraseerimisega – neli 2-4 taktilist erinevas stiilis fraasi
3. Akordide laulmine (M7, m7, 7, m7b5, sus4, dim, mM7, m6, 6)

6. Soovitavaid õppematerjale

Kaj Backlund. *Improvisointi pop/jazzmuusikissa*. Musiikki Fazer, Helsinki, 1983

David Baker. *Jazz Improvisation. A Comprehensive Method for All Musicians*. Alfred Publishing Co, Inc., 1988

Mark E Boiling. *The Jazz Theory Workbook*. Advance Music, 1993

Jerry Coker. *Complete Method for Improvisation*. Studio P/R, Inc., 1980

Mark Levin. *The Jazz Theory Book*. Sher Music Co., 1995

Tiit Paulus. *Improviseerimine ja harmoonia kitarril*. Prisma Prindi Kirjastus, 2000

Tiit Lauk. *Džässimproviseerimise õpperaamat*. Argo, 2004

LISA 2

POP-JAZZMUUSIKA AJALUGU

1. Õppeaine eesmärk

Pop- ja jazzmuusika ajalooa tutvumine läbi erinevate stiilide ja -elementide tundmaõppimise. Ülevaade enimkasutatavatest instrumentidest ja kuulsamatest muusikutest.

2. Õppeaine üldiseloostus

Pop-jazzmuusika ajalugu hõlmab kolme põhiteemat: jazzmuusika, popmuusika ja eesti pop- ja jazzmuusika. Ainet käsitletakse kolme aasta jooksul.

V-VI klassis antakse ülevaade jazzmuusikast kui 20. sajandi ühe olulisema muusikavoolu arengust. Õppeaine peamiseks sihiks on tutvustada jazzi arengut *ragtime*'ist tänapäevani. Jazzmuusika ajaloost kuuluvad käsitlemisele järgnevad teemad: jazzi stiilid, jazzi elemendid ja jazzmuusikud. Nimetatud nelja teema põhjal vaadeldakse lähemalt järgnevaid alapunkte: jazzmuusika stiilid koos nende tunnustega ja tähtsamate esindajatega aastakümnete kaupa alates 1890. aastate paiku valitsenud *ragtime*'ist kuni tänapäevale omase stiilide segunemiseni; põhiliste jazz elementide (*sound*, improvisatsioon, harmoonia jt.) spetsiifika; kuulsamad jazzmuusikud ning nende panus jazz arengusse; enimkasutatavad jazz instrumentid ning nende roll jazzmuusikas, tuntumad instrumentalistid, vokalid ja ansamblid.

VII klassis I poolaastal käsitletakse popmuusika ajalugu alates 1950ndatel aastatel tekkinud *rock`n`roll*'ist kuni tänapäevani. Meelelahutustööstuse osatähtsus massikultuuri tekkimisel. II poolaastal antakse ülevaade eesti pop- ja jazzmuusika kujunemisest ja arengust.

3. Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
V klass I veerand	Jazzi elemendid <ul style="list-style-type: none">• <i>Sound</i>• Fraseerimine• Improvisatsioon• Arranžeerimine• <i>Blues</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Spirituaal ja gospel • Harmoonia • Meloodia • Rütm, <i>swing</i>
V klass II veerand	<p>Jazzi stiilid</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ragtime</i> (Scott Joplin) • <i>New Orleans</i> (Louis Armstrong jt.) • <i>Dixieland</i> • <i>Chicago</i> • <i>Swing</i> (Duke Ellington jt.)
V klass III veerand	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bebop</i> (Charlie Parker, Dizzy Gillespie) • <i>Cool</i> (Miles Davis, Gerry Mulligan, Lennie Tristano jt.)
V klass IV veerand	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hard bop</i> (John Coltrane, Art Blakey, Sonny Rollings jt.) • Modaalne jazz (Miles, Coltrane) • <i>Free jazz</i> (Ornette Coleman, Albert Ayler, Cecil Taylor jt.)
VI klass I veerand	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Fusion, jazzrock</i> (Miles Davis, John McLaughlin, Joe Zawinul jt.)
VI klass II veerand	<ul style="list-style-type: none"> • 1980ndad aastad (Pat Metheny, Keith Jarrett, Michael Brecker jt.)
VI klass III veerand	<ul style="list-style-type: none"> • Jazz Euroopas, maailmamuusika (Jan Garbarek, Trilok Gurtu jt.)
VI klass IV veerand	<ul style="list-style-type: none"> • 1990ndad aastad (Joshua Redman, Kurt Rosenwinkel, Brad Mehldau jt.) • Jazz tänapäeval
VII klass I veerand	<p>Popmuusika</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1950ndad ja <i>rock`n`roll</i> (Bill Haley, Elvis Presley jt.) • 1960ndad ja briti <i>pop</i> ja <i>rock, soul</i> ja kantri (<i>The Beatles, The Rolling Stones, Stevie Wonder, Bob Dylan, Jimmie Rodgers</i> jt.)
VII klass II veerand	<ul style="list-style-type: none"> • 1970ndad ja <i>heavy rock, progressiivne rock</i> (Jimi Hendrix, <i>Led Zeppelin, Yes, Pink Floyd</i> jt.) • 1980ndad ja disko, funk, megastaarid (<i>The Bee Gees,</i>

	<p><i>ABBA, Earth, Wind & Fire, Madonna, Michael Jackson, Elton John jt.)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1990ndad ja räpp, <i>hip-hop, house, techno</i>
VII klass III veerand	<p>Eesti popmuusika</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1930ndad • 1940ndad (Raimond Valgre) • 1950ndad ja 1960ndad (Uno Naissoo, Valter Ojakäär, Arne Oit, <i>Eesti Raadio Meeskvarlett, Laine jt.)</i> • 1970ndad (<i>Kukerpillid, Apelsin, Ruja, Fix, Kustas Kikerpuu, Olav Ehala jt.)</i> • 1980ndad (<i>Karavan, Justament, Anne Veski, Jaak Joala, Rock Hotel, Vitamiin, Gunnar Graps jt.)</i> • 1990ndad (<i>Ultima Thule, Singer Vinger jt.)</i>
VII klass IV veerand	<p>Eesti jazzmuusika</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1970ndad (Tõnu Naissoo, Toivo Unt, Helmut Aniko, Lembit Saarsalu, Tiit Paulus, Arvo Pilliroog, Avo Tamme jt.) • 1980ndad (Villu Veski, Taavo Remmel, <i>Kiigelaulukuuik, Urmas Lattikas, Toivo Unt jt.)</i> • 1990ndatest tänapäevani (Ain Agan, Raivo Tafenau, Raul Sööt, Jaak Sooäär, Mart Soo jt.)

4. Õppetöö meetodid

- Loeng
- Iseseisev töö
- Rühmatöö
- Muusika kuulamine
- Videosalvestuste vaatamine
- Kontsertide külastamine

5. Lõpueksami nõuded

1. Õpilane peab VII klassi lõpuks omama ülevaadet jazz- ja popmuusika arengust ja põhisuundadest 20. sajandi algusest tänapäevani.

2. Õpilane peab suutma eristada stiile kuulamise järgi ning paigutada need kronoloogilisele ajateljele; teadma olulisemate jazzmuusikute (Charlie Parker, Miles Davis, John Coltrane jt.) elukäiku ning suutma neid ära tunda kuulamisel.
3. Õpilane peab omama ülevaadet Eesti pop-ja jazzmuusika arengu põhisuundadest ning teadma olulisemaid stiilide esindajaid (Raimond Valgre, Valter Ojakäär, Lembit Saarsalu jt.).

6. Soovitatavaid õppematerjale

Joachim E. Berendt. Jazziraamat. *Ragtime* 'ist tänapäevani. Vagabund, 1999

Valter Ojakäär. Popmuusikast. Eesti Raamat, 1983

Valter Ojakäär. Vaibunud viiside kaja. Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2000

Anne Erm. Polkast rokini. Perioodika, 1989

www.jass.com

<http://www.pbs.org/jazz/>

<http://www.vervemusicgroup.com/history.aspx?lid=24>

LISA 3

KITARR

1. Õppeaine eesmärk

Arendada individuaalset meisterlikkust erialainstrumendil solistina ning ansambli mängupartnerina valmistudes ette võimalikuks edasiõppimiseks professionaalset muusikaharidust andvas õppeasutuses vastaval erialal.

2. Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
V	<ul style="list-style-type: none">• Lihtintervallid. (õp. lk. 8) Analüüsida kitarris sõrmlauda intervallikast lähtuvalt (kitarris keeled on kvarthäälestuses, v.a. 2. ja 3. keel, kus intervalliks on suur tertš). Moodustada joonisel kõikidel keeltele ja keelte vahel kõiki lihtintervalle. Esitada seda sama kitarril meloodiliselt kui ka harmooniliselt (soovitav kaasa laulda)• Sõrmestused. (õp. lk. 9) C-duuri skaala. Kolmkõlad ja septakordid 1. sõrmestuses. Akordid kirjutada noodipaberile teoreetiliselt ja nii nagu nad sõrmestuses reaalselt tekivad (akordide moodustamisel soovitav noote nummerdatult, st. intervalle tunnetades, kaasa laulda)• Mängida sõrmestust kromaatilisel, tunnetades samal ajal C-duuri nootide asukohti• Õppeaasta lõpuks peaks niimoodi läbi töötatud olema kõik viis sõrmestust st. oskama C-duuri skaalat, kk. ja septakorde kogu sõrmlaua ulatuses. Kitarris sõrmlaua tundmist ja tunnetamist saab testida õp. lk.12 asuva materjali kaudu st. leida kõik võimalikud kolmkõlad sõrmlaulal.• Transponeerida süsteem teistesse helistikesse

	<ul style="list-style-type: none"> • Moodustada duur- ja mollpentatoonika kõikides sõrmestustes (õp. lk. 63) • Moodustada <i>blues`</i>i laad kõikides sõrmestustes (õp. lk. 49) • Moodustada dooria ja miksolüüdia kõikides sõrmestustes (õp. lk. 50, 51) • Harmoonia funktsionaalsus (õp. lk. 42) • Diatoonilised duurrelistikust lähtuvad kk. ja harmooniajärgnevused (harmoonia horisontaalne käsitlemine õp. lk. 42, 43, 44)
VI	<ul style="list-style-type: none"> • Sõrmestused. Osata ühendada sõrmestusi, mängides C-duuri skaalat „läbi“ kõigi viie sõrmestuse kogu sõrmlaua ulatuses (st. mängida C-duuri skaalat 2. ja 3. oktaavis õp. lk. 11). Tutvuda eelnevalt positsioonivahetuse üldpõhimõtetega • c-molli skaala sõrmestus (paralleelhelistike põhimõttel õp. lk. 14, 15 ja 16) • Harmooniline ja meloodiline c-moll sõrmestustes • Kirjutada noodipaberile erinevate mollskaalade akordid põhikujus ja nii nagu nad sõrmestustes realselt tekivad (soovitav noote nummerdatult kaasa laulda, tunnetades niiviisi liht- ja liitintervalle akordides) • Mängida erinevaid mollskaalaid „läbi“ kõigi viie sõrmestuse st. 2. ja 3. oktaavis kogu sõrmlaua ulatuses • Meloodiline (jazz)moll jazzimprovisatsioonis (õp. lk. 14, 15 ja 57)

	<ul style="list-style-type: none"> • Mängida sõrmestusi kromaatilisel tunnetades samal ajal skaala nootide asukohti • Transponeerida teistesse helistikesse • Septakordid (õp. lk. 21)
VII	<ul style="list-style-type: none"> • Mängida duur- ja mollskaaladelt tekkinud septakorde ja nende pöördeid (õp.lk. 21 – 32) • Kirikulaadid, harmoonia vertikaalne käsitlemine (õp. lk. 50, 51) sõrmestuste taustal (õp. lk. 23 - 27) • Akordid 9., 11., ja 13. astmega (õp. lk. 33 - 41) • Akordide ja skaalade vastavus (õp. lk. 52) • Täistoon-, vähendatud- ja altereeritud skaala ning „eksootilised skaalad“ (õp. lk. 54 – 65) • Akordide enharmonism ja sõltuvus bassist (viiteid sellele teemale leidub õp. lk. 35 - 37 ja 65 - 71). Soovitav kasutada täiendavat õppematerjali, näit. Mick Goodrick. <i>The Advancing Guitarist. Applying Guitar Concepts & Techniques</i>

3. Lõpueksami nõuded

1. Esitada solistina vähemalt üks jazz- või popmuusika teema ja improvisatsiooni transkriptsioon kas saatega või ilma saateta. Saateinstrument võib olla kas kitarr, klahvpillid, bass või löökpillid, kas *combo* saateansambel või osa sellest (kitarr, klahvpillid, bass, löökpillid) või saade fonogrammil.
2. Esitada solistina vähemalt üks teema koos enda poolt ettevalmistatud improvisatsioonilise osaga kas saatega või ilma saateta. Saateinstrument võib olla kas klahvpillid, bass või löökpillid, kas *combo* saateansambel või osa sellest (kitarr, klahvpillid, bass, löökpillid) või saade fonogrammil.

3. Esitada ansamblimängijana vähemalt kaks arranžeringut ansamblikoosseisus.
Ansambel võib koosneda alates duost kuni *big band*'i koosseisuni.

4. Soovitatavaid õppematerjale

Tiit Paulus. Improvisatsioon ja harmoonia kitarril. Prisma Prindi Kirjastus, 2000

LISA 4

KLAVER

1. Õppeaine eesmärk

Arendada individuaalset meisterlikkust erialainstrumendil solistina ning ansambli mängupartnerina valmistades õpilast ette võimalikuks edasiõppimiseks professionaalset muusikaharidust andvas õppeasutuses vastaval erialal.

2. Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
V	<ul style="list-style-type: none">• Heliredelid kuni viie märgiga helistikes, heliredelid deetsimis, V7 lühike arpedžo, >VII7 pikk arpedžo• <i>Blues</i>’i skaala rahulikus tempos parema käega C, G ja F• <i>Blues</i> kui üks jazzi algallikaid; mis on jazz? lühidalt ajaloost• <i>Blues</i>’i vorm ja helikeel (<i>blue notes</i>, tonaalsus ja harmooniline skeem), <i>blues</i>’i alaliigid arhailine <i>blues</i> ja klassikaline <i>blues</i>• Jazzi harmooniamärkide süsteem ja selle ülesehitus• <i>Blues</i>’i bassikäikude moodustamine, <i>walking bass</i>• <i>Swing</i>’i kaks tähendust ja <i>swingimise</i> mõiste• Õppeaasta jooksul läbi võtta 1 polüf., 1-2 etüüdi ja suurvorm või pala klassikalisest muusikast <p><u>Lõpetamisel:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Arhailise <i>blues</i>’i stiilis pala (koos varem ettevalmistatud min. 2 <i>chorus</i>’e pikkuse improvisatsiooniga)• Klassikalise <i>blues</i>’i stiilis improvisatsioon parema käega õpetaja või teise õpilase saatel• Lihtsas seades pala jazziklassikast
VI	<ul style="list-style-type: none">• Heliredelid vastavalt klassikalise haru nõuetele + <i>blues</i>’i skaala C, G, D, F, Bb, Eb• Akordide arranžeerimise (<i>voicing</i>) mõiste ja praktiline tegevus laias seades

	<ul style="list-style-type: none"> • Sekventsi mõiste. II-V-I järgnevus 3. semestril laskuva diatoonilise sekventsina, 4. semestril laskuva kromaatilise sekventsina • Põhiseptakordide ja nende pöörete ehitamine, praktiline mängimine ja kuulmise järgi äratundmine • Jazziliku rütmitunnetuse arendamine <p><u>Lõpetamisel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 <i>blues</i>’i vormis pala koos improviseerimisega • 1 lihtsamal seades pala jazziklassikast koos omapoolse improviseerimisega • 1 pala, polüfoonia või suurvorm aasta jooksul õpitud klassikalisest repertuaarist
VII	<ul style="list-style-type: none"> • Heliredelite nõuded samad, kui klassikalise klaveri harus + <i>blues</i>irida parema käega C, G, D, F, Bb, Eb noodist mõõdukas tempos • Tutvumine kirikulaadidega; vähendatud laad ja täistoon helirida • II–V–I järgnevus mängida (vk – bass, pk – harmooniaakord) nii diatoonilise kui kromaatilise laskuva sekventsina erinevates rütmides (<i>swing</i>, <i>rumba</i>, <i>bossa nova</i>, <i>beat</i> jt.) • Ilma bassihelita akordide ehitamine ja nendest saatefaktuuri moodustamise põhimõtted ja lihtsamad võtted • Akordide enharmonism ja sõltuvus bassihelist • Tutvumine erinevate jazzistiilide ja neile iseloomulike võtetega (<i>ragtime</i>, <i>swing</i>, <i>stride</i>, <i>bebop</i>) • Mängida lihtsamaid <i>blues</i>iteemasid <ul style="list-style-type: none"> a) vk –bass ja pk –harmoonia, melodiat mängib õpetaja/teine õpilane b) vk –saateakordika ja pk –meloodialiin, bassi mängib õpetaja.

3. Õpetamise põhiprintsiibid

- Kõik V-VII klassi pop-jazzmuusika haru õpilased mängivad etüüde võrdselt klassikalise haru õpilastega.
- Repertuaaris on lisaks pop-jazzmuusikale igal semestril 1-2 pala klassikalisest repertuaarist millest igal õppeaastal 1 peab olema polüfoonia.
- Kogu tsükli jooksul tegeletakse lehestlugemise harjumuse kujundamise ja võtete õppimisega.
- Kooli lõpetamisel on õpilane võimeline improviseerima parema käega kohapeal antud lihtsale *blues*’i teemale C, G või F duuris (saadet mängib õpetaja).

4. Lõpueksami nõuded

1. Esitada vabalt valitud (polüfoonia, suurvorm) pala akadeemilise muusika repertuaarist ja kaks pala (neist üks *blues*) pop-jazzmuusikast.
2. Esitada solistina vähemalt üks jazz- või popmuusika teema ja improvisatsiooni transkriptsioon kas saatega või ilma saateta. Saateinstrument võib olla kas klahvpillid, kitarr, bass või löökpillid, kas *combo* saateansambel või osa sellest (klahvpillid, kitarr, bass, löökpillid) või saade fonogrammil.
3. Esitada solistina vähemalt üks teema koos enda poolt ettevalmistatud improviseeritud osaga kas saatega või ilma saateta. Saateinstrument võib olla kas klahvpillid, kitarr, bass või löökpillid, kas *combo* saateansambel või osa sellest (klahvpillid, kitarr, bass, löökpillid) või saade fonogrammil.
4. Esitada ansamblimängijana vähemalt kaks arranžeringut ansamblikoosseisus. Ansambel võib koosneda alates duost kuni *big band*’i koosseisuni.
5. Transkriptsiooni esitamisel on eelkõige mõeldud jazz- ja popmuusika rahvusvaheliste standardite kuuluva repertuaari interpreteerimist. Oma improvisatsiooni esitamisel ning ansamblistina esinemisel ei pea tingimata piirduma jazz- ja popmuusika allikate kasutamisega. Teemaatiline skaala võib olla veel laiem: võib kasutada jazz-, popmuusika-, rahvamuusika-, rahvalike laulude-viiside, akadeemilise muusika allikaid.

PUHKPILLID

Instrumentid

- Flööt
- Klarnet
- Saksofonid
- Trompet
- Tromboon/Bariton
- Metsasarv
- Tuuba

1. Õppeaine eesmärk

Pop-jazzmuusika puhkpillide eriala ainetsükli ülesandeks on anda õpilasele pop- ja jazzmuusika stiilides vajaminevad fraseerimis- ja improviseerimisoskused, arendades individuaalset meisterlikkust eriala instrumendil solistina ning ansamblimängu partnerina.

Valmistada võimekamad õpilased ette võimalikuks edasiõppimiseks professionaalset muusikaharidust andvates õppeasutustes vastavatel erialadel.

Õppekava suundumusest lähtuvalt õpetatakse muusikalist eneseväljendamist põhinedes eelkõige pop- ja jazzmuusika väljendusvahenditele. Ometi peab samast õppekavast lähtuvalt instrumendivaldamist arendama universaalselt, nõnda et õpilane valdab muusikakooli tasemel oma instrumendil akadeemilist helikeelt ja saab soovi korral jätkata õpinguid ja muusikalist tegevust sellel suunal.

2. Õpetamise põhiprintsiibid

- Õpitava materjali omandamine nii praktiliselt kui ka kuuldeliselt ja teoreetiliselt läbi eriala instrumendil pillimängu, vajadusel läbi laulmise ja vajadusel ka läbi harmooniainstrumendil (klahvpillid, kitarr) mängimise
- Pop-jazzmuusika stiilides fraseerimisoskuste ja väljendusoskuse omandamine läbi jäljendamise, kasutades noodi- ja audio- ja videomaterjale ning elavas esituses ettemängimist

- Improvistasioonioskuste arendamine läbi praktiliste tehniliste harjutuste omandamise ja transkriptsioonide esitamise-, kuulmise järgi mänguuskuste arendamise-, kuuldalise analüüsioskuse arendamise- ning vajalike teoreetiliste teadmiste ja kogemuste omandamise läbi
- Õpilase julgustamine oma muusikaliste ideede ja mõtete väljendamisel
- Praktiline solisti- ja ansamblimängu oskuste arendamine
- Pop-jazzmuusikaalase terminoloogia omandamine

3. Õppetöö meetodid

- Praktiline instrumendiõpetus eriala- ning ansamblimängu tundides, mille väljund on parktiline pillimänguuskuste arendamine jäljendades õpitavat materjali ning improviseerides ehk luues oma muusikalisi mõtteid ja ideid
- Õppematerjalid on pop-jazzmuusika stiilides teemade ja seadete, transkriptsioonide e. noodistatud improvisatsioonide, laadide, järgnevuste, tehniliste harjutuste-fraaside noodi- ja audio-videomaterjalid. Õppematerjalid võivad olla ka ainult audio-videomaterjalid või elava esituse näited ilma toetava noodimaterjalita, arendades nii muusikalist kuulmist, mälu ja analüüsivõimet.

4. Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
V	<p>Tooni / puhumise harjutused muusikakoolide kehtivatest akadeemilistest ainekavadest</p> <p><u>Heliredelid</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Duurid ja mollid kuni nelja võtmemärgini (helirida, kolmkõla, V7, >VII 7, helirida sekventsidenä (tersid ja valikuliselt keerulisemad) <p>Mollid võib läbida:</p> <ol style="list-style-type: none">1) kas duuride paraleelhelistikena C-a, G-e, D-b, F-d, Bb-g2) või samanimeliste helistikena C-c, G-g, D-d, F-f, Bb-bb. <p>Laade võib käsitleda duuri ja molli transpositsioonidenä</p> <ul style="list-style-type: none">• Mollpentatoonika ja blueshelirida kuni nelja võtmemärgini• Mollblues• II-V-I kadents duuris ja mollis in C-c, F-f, G-g <p><u>Etüüdid</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Etüüdid muusikakoolide akadeemilise klassikalise suuna ainekavadest• Kerged etüüdid sissejuhatuseks rütmimuusikasse (sünkoovid jne)• Fraseerimise alused: swingfraseerimine, sünkoop (harjutused Lennie Niehausi ja Bob Mintzeri õpikutest, <i>Essential Elements Jazz meetod</i>) <p><u>Interpretatsioon</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Lihtsa lastelaulu või rahvalaulu peast mängimine kuni nelja võtmemärgini• Sissejuhatus improvisatsiooni, kolmkõla-, septakordipõhine improvisatsioon, <i>Chop-Monster meetod</i>• Blues-skaala, riffipõhjaline improvisatsioon, blues'i vorm, improvisatsioon blues-skaalal

Heliredelid

- Heliredelid: duurid ja mollid (kas paraleelhelistikena või samanimelistena) ning *blues*helirida kuni seitsme võtmemärgini
- Kolmkõlad, V7, >VII 7, helirida sekventsidenä (tertsid ja valikuliselt keerulisemad)
- Mollpentatoonika ja *blues*helirida kuni seitsme võtmemärgini
- Dooria, II7 (valikuliselt) kuni seitsme võtmemärgini.
- Miksolüüdia, V7 (valikuliselt) kuni seitsme võtmemärgini.
Valikuliselt sama helirida sekventsidenä

Etüüdid

- Etüüdid muusikakoolide akadeemilise klassikalise suuna ainekavadest
- Etüüdid Bob Mintzeri jazz-funk etüüdidest
- Harjutused Lennie Niehausi õpikutest ja Bob Mintzeri õpikutest, *Essential Elements Jazz* meetod

Interpretatsioon

- Keerulisemad teemad, pikemad vormid (*I Got Rhythm, Pick Up The Pieces*)
- Jazzstandardi meloodia interpretatsioon (*Autumn Leaves, In a Sentimental Mood*)
- Ühe akordi peal improviseerimine
- II-V-I kadents duuris ja mollis D-d, A-a, Bb-bb, Eb-eb
- II-V-I kadentsis altereeritud dominandi kasutamine
- Lihtsamate soolode transkriptsioon
- Transponeerimisharjutused. Lihtsa nooditeksti transponeerimine:
 - 1) *in C* instrument muta *in Bb* (viulivõtmes)
 - 2) *in Bb* instrument muta *in C* (viulivõtmes)
 - 3) *in Eb* instrument muta *in C* (bassi- ja viulivõtmes)

VII	<p><u>Heliredelid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dooria, II7 kuni seitsme võtmemärgini • Miksolüüdia, V7 kuni seitsme võtmemärgini • <i>Bebop</i> helilaad valikuliselt kuni 7 võtmemärgini • Pentatoonika helirida valikuliselt kuni 7 võtmemärgini • Valikuliselt lokria helilaad <p><u>Etüüdid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Etüüdid muusikakoolide akadeemilise klassikalise suuna ainekavadest • Etüüdid Bob Mintzeri jazz-funk etüüdidest <p><u>Interpretatsioon</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • II-V-I kadentsis altereeritud dominandi kasutamine • Keerulisema harmooniaga lood (<i>Girl From Ipanema, Solar</i>), kiiremad tempod (<i>Secret Love</i>) • Polürütmide kasutamine • Etüüdid Bob Mintzeri jazz-funk etüüdidest jne. • Transponeerimisharjutused. Lihtsa nooditeksti transponeerimine: <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>in C</i> instrument muta <i>in Bb</i> ja <i>in Eb</i> (viulivõtmes) 2) <i>in Bb</i> instrument muta <i>in C</i> ja <i>in Eb</i> (viulivõtmes) 3) <i>in Eb</i> instrument muta <i>in C</i> ja <i>in Bb</i> (bassi- ja viulivõtmes)
-----	---

5. Lõpueksami nõuded

1. Esitada solistina vähemalt üks jazz- või popmuusika teema ja improvisatsiooni transkriptsioon kas saatega või ilma saateta. Saateinstrument võib olla kas klahvpillid, kitarr, bass või löökpillid, kas *combo* saateansambel või osa sellest (klaver/kitarr, bass, löökpillid) või saade fonogrammil.

2. Esitada solistina vähemalt üks teema koos enda poolt ettevalmistatud improviseeritud osaga. Saateinstrument võib olla kas klahvpillid, kitarr, bass või löökpillid, kas *combo* saateansambel või osa sellest (klaver/kitarr, bass, löökpillid) või saade fonogrammil.

3. Esitada ansamblimängijana vähemalt kaks arranžeringut ansamblikoosseisus. Ansambel võib koosneda alates duost kuni *big band*'i koosseisuni.

6. Soovitavaid õppematerjale

Scott D. Reeves. *Creative Jazz Improvisation*. Third Edition, Upper Saddle River, New Jersey 07458

Andy McGhee. *Modal Studies for Saxophone – A Scale-Mode Approach*. Berklee Press Publication

Walt Weiskopf. *Intervalic Improvisation – The Modern Sound: A Step Beyond Linear Improvisation*. Jamey Aebersold Jazz, Inc., 1995

Charlie Parker. *Omnibook*. Atlantic Music Corp., 1978

Jorge Polanuer. *Saxophone Styles – Play Along Styles of Rock, Salsa, Reggae, Funk, Soul, Gospel, Chorinho, and Chamane*. Centerstream Publishing, 1999

Jazz Improvisation for Alto Sax. Wise Publication

Jamey Aebersold. *Play-A-Long Book, Vol 1 - ...*

LÖÖKPILLID

1. Õppeaine eesmärk

Arendada individuaalset meisterlikkust eriala instrumendil ansamblimängu partnerina valmistades ette võimalikuks edasiõppimiseks professionaalset muusikaharidust andvas õppeasutuses vastaval erialal. Õppekava suundumusest lähtuvalt õpetatakse muusikalist eneseväljendamist põhinedes eelkõige jazz- ja popmuusika väljendusvahenditele.

2. Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
V	<p data-bbox="555 913 699 947"><u>Eesmärgid</u></p> <ul data-bbox="555 969 1278 1061" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="555 969 1278 1003">• Trummikomplektil mängimise tehnika omandamine <li data-bbox="555 1025 1102 1061">• Löökpillide tundmine ja nende ajalugu <p data-bbox="555 1137 963 1171"><u>Tehniline arendus ja õpisuunad</u></p> <ul data-bbox="555 1193 1318 1899" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="555 1193 1209 1227">• Trummikomplekti hooldamine ja häälestamine <li data-bbox="555 1249 1305 1451">• Käte ja jalgade tehnika tutvustamine. Keskendumine kinnisele ja väga aktiivsele randmetehnikale, millest tulevikus on võimalik edasi arendada topeltehnikat ja pörketehnikat: <i>Rolls</i> <li data-bbox="555 1473 1305 1563">• Rõhkude ja aktsentide kasutamine soolotrummil ning trummikomplektil <li data-bbox="555 1585 1318 1787">• Lihtsamate <i>groove</i>`ide mängimine trummikomplektil (kaheksandik <i>beat</i> ehk <i>rock</i> 1/8 ja 16. <i>beat</i> ehk <i>rock</i> 1/16, 12/8 <i>beat</i> ehk <i>rock</i> 12/8 omandamine aeglastes ja keskmistes tempodes) <li data-bbox="555 1809 1278 1899">• Kõik eelnev omandatakse metrnoomi kasutades nii tunnis kui harjutades

Tasemenäited

- Nooditundmine – *prima vista* soolotrummil
- Harjutused soolotrummil: 1/4+1/8+1/8triool+1/16, tempos 60 lisada basstrumm igal neljandikul ja *Hi-Hat* 2. ja 4. neljandik löögil
- Esitada: Ted Reed. *Syncopation* õpikust harjutused lk. 4-21 ning lisada *Hi-Hat* 2. ja 4. neljandik löögile taktis

Õppematerjalid

Ted Reed. *Progressive Steps to Syncopation*

Joel Rothman. *Disco Drumming*

Buddy Rich. *Snare Drum Rudiments*

VI	<p><u>Eesmärgid</u></p> <p>Tehniliste saavutuste kordamine ning käte ja jalgade tehnika edasiarendamine.</p> <p><u>Tehniline arendus ja õpisuunad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tähelepanu pööramine dünaamikale ning selle vajadusele • Rimmi tehnika soolotrummil, harjutamiseks võib kasutada ka <i>groove`i</i>, mis on mõeldud soolotrummil mängimiseks • <i>Open Hi-Hat</i> tehnika ehk harjutused avatavale <i>Hi-Hat`ile</i> • Lihtsamate <i>pop-rock</i> palade mängimine fonogrammi kasutades • <i>Prima vista</i> <p><u>Tasemenäited</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Esitada saatebändiga või fonogrammiga järgmised rütmid: <i>1/8 rock; 1/16 rock (16.beat) 12/8 rock (12/8 beat e-slow rock), shuffle rock</i> • <i>Prima vista</i> <p><u>Õppematerjalid</u></p> <p>Georg L. Stone. <i>Stick Control</i></p> <p>Joel Rothman. <i>Disco Drumming</i></p> <p>Bobby Rock. <i>The Encyclopedia of Groove Drums Songbook I</i></p> <p>Garwood Whaley. <i>Snare Drum</i></p>
VII	<p><u>Eesmärgid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehniliste saavutuste kordamine, ettevalmistav töö õpingute jätkamiseks keskastmes <p><u>Tehniline arendus ja õpisuunad</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Swing</i> • <i>Bossa nova</i> • <i>Groove`id</i> taktimõõtudes <i>3/4</i> ja <i>6/4</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Improvisatsiooni ehk soleerimisoskus kahe kuni nelja takti ulatuses 4/4 taktimõõdus. • <i>Prima vista</i> • Harjutused mälule mis tahes trummil või taldrikul • Harjutused mälule soolotrummil ja trummikomplektil kuni kahe takti piires • Transkriptsioonid ehk noodistusoskus lemmikbändidelt: <i>groove</i> id ja <i>fills</i> ehk lühisoolod. • Erinevad stiilid – nii varasemast perioodist kui ka uued õpetatavad: <i>beat, funk, bossa nova, swing</i> 4/4 ja 3/4 <p><u>Tasemenäited</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Etüüd soolotrummil • Esitada saatebändiga või fonogrammiga kaks eri stiilis pala <p><u>Õppematerjalid</u></p> <p><i>Drums Songbook II</i> Bobby Rock. <i>The Encyclopedia of Groove</i> Ron Spagnardi. <i>Progressive Indipenence</i></p>
--	--

3. Lõpueksami nõuded

1. Etüüd soolotrummil
2. Esitada saatebändiga või fonogrammiga kaks eri stiilis pala koos enda poolt ettevalmistatud improvisatsioonilise osaga
3. Esitada vähemalt üks jazz- või popmuusika transkriptsioon kas saatega või ilma

LISA 7

LAUL

Kuna hääel on õrn ja muutuv (häälemurre, tämbriline muutus seoses vanusega) instrument, siis sõltub tema õppimise alustamine õpilase vanusest. Soovitatav vanus laulmise õppimise alustamiseks on mitte enne kolmeteistkümnendat eluaastat.

1. Õppeaine eesmärk

Pop-jazz laulu eriala õppeaine ülesandeks on õpetada muusikalist eneseväljendamist põhinedes pop- ja jazzmuusika väljendusvahenditel ning anda lauljale pop- ja jazzmuusika stiilides vajaminevad fraseerimis-, improviseerimis- ja häälekasutusoskused. Arendada individuaalset meisterlikkust nii solisti kui ansambli lauljana ning ansambli mängu partnerina.

Õppeaine edukal omandamisel on võimalik asuda edasi õppima professionaalset muusikaharidust andvatesse õppeasutustesse.

2. Õppeaine sisu

- Õpitava materjali omandamine nii praktiliselt kui ka kuuldeliselt ning teoreetiliselt läbi laulmise, vajadusel ka läbi harmooniainstrumendil (klahvpillid, kitarr) mängimise
- Fraseerimis- ja väljendusoskuste omandamine läbi jäljendamise, kasutades noodi-, audio- ja videomaterjale ning elavas esituses ettekandmist
- Hääle- ja hingamisharjutuste omandamine nii tööks tunnis kui ka iseseisvaks harjutamiseks. Omandada oskus läbi viia ja juhendada häälte lahtilaulmist ning oskus selgitada kuidas teha lõdvestus- ja hingamisharjutusi
- Improvistasioonioskuste arendamine läbi praktiliste tehniliste harjutuste laulmise ja transkriptsioonide e. noodistatud improvisatsioonide esitamise, kuulmise järgi lauluoskuste arendamise, kuuldelise analüüsioskuse arendamise ning vajalike teoreetiliste teadmiste ja kogemuste omandamise läbi
- Praktiline solisti- ja ansambli töö oskuste arendamine
- Pop- jazzmuusikaalase terminoloogia omandamine

3. Õppetöö meetodid

- Praktiline lauluõpetus eriala- ning vokaalansambli tundides, mille väljund on parktiline lauljaoskuste arendamine jälgendades õpitavat materjali ning improviseerides ehk luues oma muusikalisi mõtteid ja ideid.
- Õppematerjalid on pop-jazzmuusika stiilides noodi-, audio- ja videomaterjalid. Õppematerjalid võivad olla ka ainult audio-videomaterjalid või elava esituse näited ilma toetava noodimaterjalita, arendades nii muusikalist kuulmist, mälu ja analüüsivõimet.
- Laulmisel, ka õppetunnis, kasutada mikrofoni nii tihti kui võimalik, sest see aitab õpilasel harjuda oma häälega. Tekib oskus kasutada mikrofoni hääle abivahendina, leides uusi värve ja nüansse ning oskus end ansamblistesse sulatada. Paralleelselt mikrofonilauluga peab praktiseerima ka akustilist laulmist.
- Töö ja tundide läbiviimiseks on vajalikud CD-mängija, võimalusel ka arvuti. Laulja saatmisel kasutada kontsertmeistrit (lisaks fonogrammidele) ning erinevaid ansamblikoosseise.
- Otsida võimalusi õppetöö mitmekesistamiseks (näit. fonogrammide ja *play-a-long* tüüpi õppematerjali kasutamine; õpilaste laulu helisalvestamine, andmaks neile võimalust end kuulata ja analüüsida; väljaspool kooli esinemisvõimaluste loomine).

4. Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
V	<p><u>Häälekool</u></p> <p>Põhirõhk hingamis- ja lõdvestusharjutustel.</p> <p>Primaarsed teadmised laulmiseks: õige kehahoid, sügav ja rahulik hingamine, õhu toe – kõhulihaste kasutamine laulmisel. Hääle tekitamise moodused, puhas intonatsioon. Paindlik ja pidev hääleharjutuste rakendamine.</p> <p><u>Õpisuunad</u></p> <p>Kokkupuude erinevate muusikastiilidega (<i>country, blues, disco, pop, rock, soul, swing, latin, beat</i> jne.) – kuulamine ja matkimine.</p> <p>Diktiooni- ja rütmiharjutused. Selge artikulatsioon. Enese kuulamine. Tutvumine vokaalansambli lauluga.</p> <p>Töö mikrofoniga – mikrofoni võimalused, selle õige kasutamine ja vajalikkus, ohud, hooldus.</p> <p><u>Repertuaar</u></p> <p>Õppeaasta jooksul õpitakse vähemalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 rahvalaulu, traditsionaali, spirituaali vms. • 2 osa lavateosest (film, muusikal) • 6 poplaulu (sh. <i>country</i> stiilis) • 2 jazzlaulu <p>Sealhulgas peavad 4 laulu olema eestikeelsed.</p> <p>Iga veerand lõppeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 2 laulu.</p> <p>Õppeaasta lõppeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 3 laulu, millest vähemalt 1 eesti keeles.</p>
VI	<p><u>Häälekool</u></p> <p>Hingamis- ja lõdvestusharjutused. Sügav ja kiire hingamine.</p> <p>Hääle kasutamise moodused Cathrine Sadolini klassifikatsiooni järgi – <i>neutral, curbing, overdrive, belting</i>. Häälediapasooni laiendamine kasutades eelpoolnimetatud mooduseid.</p> <p><u>Õpisuunad</u></p> <p>Vaba musitseerimine, improvisatsioon. Trioolipõhine fraseering.</p> <p><i>Blues. Swing.</i></p>

	<p>Töö vokaalansamblis.</p> <p>Tutvus helivõimendussüsteemiga – mikserpult, kõlarid, juhtmete ühendamine. Hääle kujundamine mikrofoni ja puldi abil.</p> <p><u>Repertuaar</u></p> <p>Õppeaasta jooksul õpitakse vähemalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 rahvalaulu, traditsionaali, spirituaali vms. • 1 <i>blues</i> • 2 osa lavateostest (film, muusikal) • 4 laulu eesti heliloojate loomingust • 4 poplaulu (sh. <i>country</i> stiilis) • 3 jazzlaulu <p>Sealhulgas peavad 4 laulu olema eestikeelsed.</p> <p>Iga veerand lõppeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 2 laulu.</p> <p>Õppeaasta lõppeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 4 laulu, millest vähemalt 1 eesti keeles.</p>
VII	<p><u>Häälekool</u></p> <p>Pidev ja teadlik hääletrenn. Hingamis- ja hääleharjutuste omandamine iseseisvaks treeninguks ning teistele selgitamiseks ja ettelaulmiseks-mängimiseks mõnel instrumendil.</p> <p><i>neutral, curbing, overdrive, belting</i> mooduste paindlik kasutamine.</p> <p>Häälediapasooni ühtlustamine.</p> <p>Vibrato tekitamine. Melismid.</p> <p><u>Õpisuunad</u></p> <p>Süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine, improvisatsioon. <i>Scat</i>-laulu olemus ja selle praktiseerimine.</p> <p><i>Rock. Bossa nova. Samba. Ballaad.</i></p> <p>Laulja roll instrumentaalansamblis.</p> <p><u>Repertuaar</u></p> <p>Õppeaasta jooksul õpitakse vähemalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 <i>blues</i>’i • 2 osa lavateostest (film, muusikal) • 1 lavateos eesti muusikast

	<ul style="list-style-type: none"> • 4 poplaulu (sh. <i>country</i> stiilis) • 1 <i>rock</i>’ilik laul • 2 <i>bossa nova</i>’t • 2 ballaadi • 2 jazzlaulu <p>Sealhulgas peavad 4 laulu olema eestikeelsed.</p> <p>Iga veerand lõppeb hindelise esinemisega, kus lauldakse 2 laulu.</p>
--	---

5. Lõpueksami nõuded

Esitada solistina vähemalt:

1. 3 poplaulu (sh. *country* stiilis)
2. 1 osa lavateosest (film, muusikal)
3. 2 jazzilaulu
4. 1 laul vokaalansambli liikmena (võib olla ka duett).

Kava hulgas peab olema vähemalt 3 eestikeelset laulu.

Laulu saateks võib kasutada:

- Erinevaid ansamblikoosseise vastavalt kooli võimalustele
- Fonogramme, millele võib olla salvestatud ka taustvokaal

Vähemalt 1 laul peab olema ainult klaveri saatel.

6. Soovitavaid õppematerjale

Cathrine Sadolin. *Complete Vocal Tehnique*. Copenhagen K, Denmark. Shout Publishing, 2000, lk. 255 koos CD-ga

Bob Stoloff. *Scat! Vocal Improvisation Techniques*. New York. Gerard and Sarzin Publishing Co., lk. 128 koos CD-ga

Jamey Aebersold. *Play-A-Long*, Volume 1 - New Albany. Jamey Aebersold Jazz, Inc. Erinevad väljaanded koos CD-ga

www.sadolin.net

www.CompleteVocalTechnique.com

www.hot.ee/alexanderitehnika

www.aebersold.com

www.shermusic.com

BASSKITARR

1. Õppeaine eesmärk

Pop-jazzmuusika basskitarri eriala ainetsükli ülesandeks on anda õpilasele pop- ja jazzmuusika stiilides vajaminevad fraseerimis- ja improviseerimisoskused, arendades individuaalset meisterlikkust eriala instrumendil solistina ning ansamblimängu partnerina. Tutvustada õpilasele basskitarri funktsiooni ansamblimängus.

Valmistada võimekamad õpilased ette võimalikuks edasiõppimiseks professionaalset muusikaharidust andvates õppeasutustes vastavatel erialadel.

2. Oskused

- Fraseerimise ja artikulatsiooni alused:
 - 1) *swing feel*- ehk trioolilise tunnetusega rütmides (*swing eights*)
 - 2) *straight feel*- ehk võrdsete kaheksandikkude tunnetusega rütmides (*even eights*)
- Akordide mängimise oskus:
akorditüübid: M7, m7, 7, m7b5, sus4, dim, mM7, m6, 6
- Noodist lugemine (akordimärgid ja nooditekst bassi- ja viiulivõtmes)
- Orienteerumine erinevates stiilides. Tunda pop-jazz valdkonda kuuluvate stiilide olemust (eripära) ja bassi mänguviisi nendes
- Tunda erinevaid rütmi- ja harmooniajärgnevusi nagu *blues changes* ja *rhythm changes* kuni kolme võtmemärgini helistikes
- Laadide tundmine. *Major* skaala transpositsioonid (joonia, dooria, früügia, lüüdia, miksolüüdia, eoolia, lokria). Pentatoonika duurst ja mollist, harmooniline moll, meloodiline moll, *bebop* skaala, dominant *bebop* skaala, *blues* skaala, lüüdia dominant
- Transkriptsioonide tegemine. Oskus transkibeerida lihtsamaid teemasid, rütme, vorme ja harmooniat

3. Programm

ÕPPEAASTA	PROGRAMM
V	<ul style="list-style-type: none"> • Pilli hooldamine, häälestamine • Pilli hoidmine (parema käe positsioon, vasaku käe positsioon) • Tooni tekitamine (pill, võimendus, sõrmed) • Harjutused (lahtised keeled, sõrmekordinatsioon) <p><u>Helistikud, laadid, intervallid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kõik intervallid ja nende kõlaline eristamine meloodiliselt, harmooniliselt • Teoorias kõik heliredelid, praktikas F-duur skaala, Bb-duur skaala akordid, kolmkõlad, skaala harjutused, helistikule vastavad etüüdid • <i>Blues</i> helirida kuni kahe võtmemärgiga helistikes • dooria, miksolüüdia <p><u>Interpretatsioon</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lihtsamad bassi <i>groove</i>´d • <i>Blues</i> (arhailine <i>blues</i>, <i>jazz blues</i> F-duurist) • Kahe peale mängimine (<i>two feel</i>), nelja peale mängimine (<i>walking</i>) <p>Oluline on harjutada koos metronoomiga, kuulata muusikanäiteid <i>groove</i>´de kohta, mängida ansamblis</p> <p>Rütmika harjutused</p>
VI	<ul style="list-style-type: none"> • Harjutused (lahtised keeled, sõrmekordinatsioon) <p><u>Helistikud, laadid, intervallid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • G-duur skaala, C-duur skaala (akordid, kolmkõlad, skaala harjutused, helistikule vastavad etüüdid) Heliredelite mängimine tertsidis ja kvartides meloodiliselt • <i>Blues</i>´i laad kõikides helistikes, duur-skaala transpositsioonid kõikidest nootidest ühe oktaavi ulatuses

	<p><u>Interpretatsioon</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jazz blues</i> Bb-duur • <i>Rythm changes</i> • Bassi <i>groove</i>'d • Erinevad stiilid (<i>bossa nova, rock, pop, swing, jazz</i> valss, funk) • Rütmika harjutused • Lehest lugemine • Lihtsamad transkriptsioonid • Koos fonogrammiga mängimine (J. Aebersoldi õpikud) <p>Oluline on harjutada koos metronoomiga, kuulata muusikanäiteid, mängida ansamblis</p>
VII	<p>Harjutused (lahtised keeled, sõrmekoordinatsioon)</p> <p><u>Helistikud, laadid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Duur-skaala transpositsioonid kahe oktaavi ulatuses • Heliredelite ja laadide mängimine tertsid ja kvartides • <i>Bebop</i> skaalad, sümmeetrilised laadid <p><u>Interpretatsioon</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jazz blues</i> Eb-duur • <i>Rythm changes</i> • Rütmika harjutused • Lehest lugemine • Transkriptsioonid • Koos fonogrammiga mängimine <p>Oluline on harjutada koos metronoomiga, kuulata muusikanäiteid, mängida ansamblis</p>

4. Lõpueksami nõuded

1. Esitada kaks erineva karakteriga pala koos ansambliga (vähemalt rütmigrupp: trummid, bass ja harmooniainstrument). Ettemängimisel esitada ise mõlema loo teemad, saata teiste soolosisid, mängida vastavalt rütmi- ja harmooniajärgnevusele improvisatsiooniline soolo (üks eelnevatest on soovitatavalt *jazz bluesi* teema)

2. Esitada lisaks veel jazz- või popmuusika teema ja soolo transkriptsioon saatega või saateta

3. *Prima vista* noodist lugemine (nii nooditeksti kui ka akordimärkide lugemine)

5. Soovitavad õppematerjalid

Ted Reed. *Progressive Steps to Syncopation for the Modern Drummer*

Jamey Aebersold. Vol. 24 *Major and Minor*

Mark Levine. *Jazz Theory Book*

RÜTMIKA

1. Õppeaine eesmärk

Pulsi ehk rütmi teadvustamine, avastamine, rakendamine, arendamine pop-jazzmuusikas. Tutvumine pop-jazzrütmi ajalooliste aspektide, instrumentaariumi ja esteetiliste mõõtmetega. Stilistilise rütmilise määratluse võimekuse tekitamine ning arendamine, nende stiili määravate elementide taasloomine vokaalselt, kehapillil, levinumatel rütmiinstrumentidel või oma instrumendil.

2. Õpetamise põhiprintsiibid

- Kogu õpitava materjali omandamine nii kuuldeliselt, teoreetiliselt kui ka praktiliselt, mis tähendab teooria kohest praktikasse rakendamist läbi laulmise ja pillimängu
- Julgustada õpilast oma ideid muusikas avaldama
- Laulmisel kasutada mitte ainult tähtnimetusi vaid ka rütmi artikulatsiooni ja fraseerimist esiletoovaid vokaliseeritud silpe
- Uute rütmide ja stiilide õpetamisel lähtuda pop-jazz esteetikast.
- Õppematerjalidena (diktaatideks, taktimõõdu määramiseks, pillide tundmise testides jne.) kasutada võimalikult palju juba olemasolevaid pop-jazzmuusikast pärit teemasid ja helisalvestisi, et õppeprotsess toetuks pop-jazzmuusika näidetele
- Õppematerjali valikul lähtuda printsiibist lihtsamalt keerulisemale ja tuttavalt vähem tuttavale. Seetõttu oleks esimesel aastal soovitatav õpetamisel lähtuda õpilastele tuntud rütmidest
- Analüüsi oskuste arendamine (vorm, instrumentaarium, rütmiline spetsiifika, suutlikkus rütmi üldlevinud noodistamisvõtteid kasutades üles tähendada, stiililise kuuluvuse määratlemine)
- Õpetamisel pidada silmas iga õpilase eripära ülesannete lahendamisel. Igas tunnis peab iga õpilane saama võimaluse üksi harjutusi esitada – seeläbi ilmnevad individuaalsed takistused harjutust sooritada võimalikult varajases staadiumis ning õpetaja saab anda igale ühele sobivaid soovitusi (aeglustada harjutus jõukohaseks, lugeda löökide arvu sõrmeotstel, laulda harjutusi koos

mõne tuntud looga (vormi tunnetus), harjutuse välja kirjutamine jne.). See aitab vältida ülesannete (mitte)sooritamise seotud paanika tekkimist.

- Pop-jazzrütmi-alase terminoloogia omandamine

3. Õppetöö meetodid

- Kasutada nii vokaal- kui instrumentaalmuusika helisalvestisi transkribeerimiseks ehk kuulatud lugude rütmilise aspekti noodistamiseks. Seeläbi ilmneb õpilastele hõlpsamini rütmi ja rütmilisuse mõõde kõikide instrumentide suhtes, mitte ainult löökriistad hõlmates.
- Noodistada esitatud muusikalise lõigu rütmi (kas helikandjalt või mõnel instrumendil esitatult)
- Määrata kuulatud helilõigu taktimõõt ja v.a. erandjuhtudel ka stiililine kuuluvus
- Laulda noodistatud rütmi ülesandeid saates ennast kehapillil (nips, plaks vms.), esitada levinumatel löökriistadel (marakad, triangel, lehmakell jne.) tähtsamaid rütmilisi terviklikke korduvaid motiive (*shuffle, clave, cascara, swing, back-beat* jne.)
- Improviseerimisoskuste arendamine laulmise, pillimängu ning teoreetiliste teadmiste kaasabil. Grupis improviseerimine küsimus vastus printsiibil ehk kordamööda improviseerimine erineva arvu taktide kaupa
- Polürütmi- ja koordinatsiooniharjutused
- Ülevaatlik tutvustus etnilise päritoluga löökpillidest ning pop-jazzmuusikas kasutatavast instrumentariumist. Samuti peamiste mänguvõtete tutvustus

4. Programm

ÕPPEAASTA

PROGRAMM

V

Stiilid

- *Beat* (4/4)
- *Swing*
- Vals. Jazz valss (3/4)
- *Shuffle*
- *Clave. Latin* muusika
- *Gospel*

Rütmiline teadlikkus

- Rütmidiktaat 8 takti eelpoolmainitud stiilides (esitatud 8 korda)
- Stiili ja taktimõõdu määratlemine (2 korda 30 sek.)
- Lihtsamate sünkopeeritud rütmide plaksutamine ja laulmine noodist, hoides ise sealjuures jalaga või sõrmenipsuga pulssi

VI

Stiil

- Afro (12/8)
- Liittaktimõõdud (6/8 ; 5/4 ; 7/8; 9/8)
- *Bebop*
- *Big band*'i muusika
- Etniline muusika
- Popmuusika 1960 - 1990

Rütmiline teadlikkus

- Rütmidiktaat 16 takti
- Stiili ja taktimõõdu määratlemine (2 korda 30 sek.)
- Keerulisemate sünkopeeritud rütmide plaksutamine ja laulmine noodist, lisades koordineeritud harjutusi (nt. käsi/jalg/jalg) teistes taktimõõtudes vms
- Improviseerida lauldes rütmi eelpoolmainitud stiilides 16 takti

VII

Stiil

- *Hardbop*
- *Free*
- *Fusion*
- *R&B*
- *Drum 'n' Bass* ja klubimuusika
- 1990 - Kaasaegne popmuusika

Rütmiline teadlikkus

- Rütmidiktaat 16 takti
- Stiili ja taktimõõdu määratlemine (2 x 30 sekundit)
- Sünkopeeritud rütmide laulmine ja plaksutamine
- Meetrumiline modulatsioon

5. Lõpueksami nõuded

Kirjalik

1. Fonogrammilt helilõigu rütmika transkribeerimine (16 takti)
2. 8 taktimõõdu määramist
3. 8 stiililist määratlemist

Suuline

1. Sünkopeeritud rütmide (nii trioolfraseerides kui võrdsete kaheksandik-vältustega) laulmine
2. Laulmine noodist koos mõne lihtsama saatega kehapillil (sõrmenips teisel ja neljandal löögil, rütmimuster käsi/jalg/jalg vms)
3. Lihtsate rütmide imiteerimine (á 1 takt)

6. Soovitavaid õppematerjale

Ted Reed. *Progressive Steps to Syncopation for the Modern Drummer*. Musiikki

Fazer. Helsinki

Gary Chester. *The New Breed*. Musiikki Fazer. Helsinki

Mark E Boiling. *The Jazz Theory Workbook*. Advance Music, 1993
Ed Uribe. *Brazilian Rhythms ja Afro Cuban Rhythms*. Fazer Musiiki
Mark Levin. *The Jazz Theory Book*. Sher Music Co., 1995
Brian Melvin. *Tao of Drumming*. Stanford Music
Scott DeVeaux. *The Birth of Bebop*. Picador Books
Paul F. Berliner. *Thinking in Jazz*. University of Chicago Press

SOOVITUSLIK VALIK STANDARDEID

When the Saints Go Marching In (trad.)
Nobody Knows the Trouble I have seen (spirituaal)
Hello, Dolly (J. Herman)
I Got Rhythm (G. Gershwin)
On the Sunny Side of the Street (J. McHugh)
Autumn Leaves (J. Kosma)
Now's the Time (C. Parker)
Tenor Madness (S. Rollins)
Summertime (G. Gershwin)
Girl from Ipanema (A.C. Jobim)
Blue Bossa (K. Dorham)
Cantaloupe Island (H. Hancock)
Watermelon Man (H. Hancock)
Pick up the Pieces (Roger, Hamish)
Yesterday (Lennon-McCartney)
Let it be (Lennon-McCartney)
Isn't She Lovely (S. Wonder)
Chameleon (H. Hancock)
Black Orpheus (L. Bonfi)
Mercy-Mercy (J. Zawinul)
Born to Be Wild (M. Bonfire)
Rock Around the Clock (B. Haley)
Guantanamera (J. F. Diaz)
Doxy (S. Rollins)
Mul meeles veel (R. Valgre)
Õige valik (R. Valgre)
Muinaslugu muusikas (R. Valgre)
Sinilind (R. Valgre)
Jaanipäev (U. Naissoo)
Märtsis algas mai (U. Naissoo)
Taas punab pihlapuu (K. Kikerpuu)
In a Sentimental Mood (D. Ellington)
Take the A Train (B. Strayhorn)
Caravan (D. Ellington)
Shake Rattle and Roll (B. Haley)
In the Mood (G. Miller)
So What (M. Davis)
Impressions (J. Coltrane)

LISA 11

SOOVITAVAD KUULAMISMATERJALID

Bebop

Charlie Parker. *The Complete Savoy Sessions* (1945-48)

Bud Powell. *The Amazing Bud Powell* Vol.'s 1 & 2 (1949-53 Rollins, Fats Navarro, Art Taylor jt.)

Thelonious Monk. *Monk* (trio Blakey, Roach)

Dizzy Gillespie. *For Musicians Only* (Getz, Stitt, John Lewis, Ray Brown, Stan Levey)

Hard bop

Cannonball Adderley. *In New York* (Nat Adderley, Yusef Lateef, Joe Zawinul, Jones, Hayes)

Art Blakey & The Jazz Messengers. *Moanin'* (Bobby Timmons, Benny Golson, Morgan, Merritt)

Art Blakey & The Jazz Messengers. *Caravan* (Hubbard, Shorter, Walton, Fuller, Workman)

Sonny Clarke Trio (Chambers, Philly Joe)

John Coltrane. *Soultrane* (Garland, Chambers, Philly Joe)

Blue Train (Morgan, Fuller, Drew, Chambers, Philly Joe)

Miles Davis. *Milestones* (same plus Cannonball Adderley)

Freddie Hubbard. *Goin' Up* (Mobley, McCoy, Chambers, Philly Joe)

Ahmad Jamal. *The Crosscountry Tour* (Israel Crosby, Vernell Fournier, incl. Poinciana)

Wynton Kelly. *Kelly at Midnite* (Sam Jones, Philly Joe)

Charles Mingus. *Mingus Ah Um* (Booker Ervin, Horace Parlan, Jimmy Knepper jt.)

Hank Mobley. *Workout* (Grant Green, Kelly, Chambers, Philly Joe)

Wes Montgomery. *Boss Guitar* (Mel Rhyne, Jimmy Cobb)

Sonny Rollins. *A Night at the Village Vanguard*, Vol.'s 1 & 2 (Elvin, Wilbur Ware)

Horace Silver. *Song for my Father* (Joe Henderson)

1960ndate modaalne jazz

Art Blakey & The Jazz Messengers. *Free for All* (Hubbard, Shorter, Fuller, Walton, Workman)

John Coltrane. *Giant Steps* (Tommy Flanagan, Chambers, Art Taylor)
Chick Corea. *Now he Sings, Now he Sobs* (Roy Haynes, Miroslav Vitous)
Miles Davis. *Kind of Blue* (John Coltrane, Cannonball Adderley, Bill Evans, Paul Chambers, Jimmy Cobb)
Bill Evans. *Sunday at the Village Vanguard, Waltz for Debby*
Herbie Hancock. *Maiden Voyage* (Hubbard, Coleman, Carter, Williams)
Joe Henderson. *Inner Urge* (McCoy, Bob Cranshaw, Elvin)
Freddie Hubbard. *Red Clay* (Henderson, Hancock, Carter, Lenny White)
Wayne Shorter. *Speak no Evil* (Hubbard, Hancock, Carter, Elvin)
McCoy Tyner. *The Real McCoy* (Henderson, Carter, Elvin)

1960s date groove

Cannonball Adderley. *Mercy, Mercy, Mercy !* (Nat, Zawinul, Gaskin, McCurdy)

Time-no-changes (60s-70s)

John Coltrane. *SunShip*
Miles Davis. *Miles Smiles*
The Sorcerer

Varajane free jazz

Ornette Coleman. *The Shape of Jazz to Come* (Don Cherry, Charlie Haden, Billy Higgins)
Paul Bley. *Footloose* (Steve Swallow, Pete LaRoca)
Sun Ra. *Jazz in Silhouette* (Gilmore, Spaulding, Priester, Patrick, Boykin)

Free jazz

Art Ensemble of Chicago. *Fanfare for the Warriors* (Bowie, Jarman, Mitchell, Muhal jt.)
Ornette Coleman. *Free Jazz*
John Coltrane. *Interstellar Space* (Rashied Ali)

Varajane jazz-rock ja fusion

Miles Davis. *Bitches Brew* (Benny Maupin, Shorter, McLaughlin, Corea, Holland jt.)
Joe Henderson. *Black is the Color* (DeJohnette, Holland, George Cables, Ron Carter jt.)

Weather Report. (Zawinul, Shorter, Vitous, Al Mouzon, Airtio)

I Sing the Body Electric (Zawinul, Shorter, Vitous, Eric Gravatt,
Dom Um Romao)

70ndate klassikaline jazz

Bill Evans. *We Will Meet Again* (Tom Harrell, Larry Scheider, Marc Johnson, Joe LaBarbera)

McCoy Tyner. *Supertrios* (Williams & Carter, Gomez & DeJohnette)

80ndate klassikaline jazz

Chick Corea. *Three Quartets* (Michael Brecker, Eddie Gomez, Steve Gadd)

Big band

Count Basie. *The Atomic Count Basie* (Thad Jones, Snookie Young, Frank Foster, Sonny Payne jt.)

Miles Davis. *Porgy & Bess* (arr. Gil Evans)

Joao Gilberto. *Amoroso* (arr. Claus Ogerman)

Duke Ellington. *In the Sixties*

Gil Evans. *The Individualism of Gil Evans* (Elvin, Wayne Shorter, Phil Woods, jt.)

Thad Jones/Mel Lewis : *The Solid State Recordings* (Snooky, Brookmeyer, Richard Davis jt.)

Vokaaljazz

Betty Carter. *Now It's my Turn* (John Hicks, Walter Booker, Clifford Barbaro)

Ray Charles. *The genius of...*(arr. Quincy Jones & Ralph Burns)

Nat King Cole. *After Midnight* (Stuff Smith, Willie, Smith, Harry Edison, John Collins jt.)

Ella Fitzgerald. *Live in Berlin* (Paul Smith, Gus Johnson)

Billie Holiday. *Lady Day*

Al Jarreau. *Look to the Rainbow* (Tom Canning, Abe Laboriel, Joe Corroero, Lynn Blessing)

Etta Jones. *Don't Go to Strangers*

Bobby McFerrin. *The Voice*

Carmen McRae. *At the Great American Music Hall* (Marshall Otwell, John Giannelli, Joey Baron)

Frank Sinatra. *It Might as Well be Swing* (arr. Quincy Jones)

In the Wee Small Hours

Srah Vaughan. *Live at Mister Kelly's* (Richard Wyands, Joe Benjamin, Roy Haynes)

How Long has This been goin on

Dinah Washington. *The Swingin Miss D* (arr. Quincy Jones)

Soul, R&B ja funk 1960 -

James Brown. *Startime Boxed Set*

Joe Cocker. *Stingray* (Gale, Dupree, Tee, Edwards, Gadd)

King Curtis. *Instant Soul* (Rhino Collection Dupree, Hawkins, Rainey, Chrisman, Cogbill, jt.)

Marvin Gaye. *Tammi Terrell*

Earth, Wind & Fire. *The Best of E,W & F*, Vol. 1

Aretha Franklin. *The Very Best of A.F.*, Vol. 1 & 2 (Hawkins, Jemmott, Purdie, Gale, King Curtis)

Michael Jackson. *Off the Wall* (Quincy, John Robinson, Rod Temperton, Bros Johnson, jt.)

Chaka Khan. *Naughty* (Arif Mardin, Anthony Jackson, Ferrone, Brecker Bros, jt.)

The Meters. *Anthology* (2 CD Zigaboo, Neville, Nocentelli, Porter)

Motown. *Hitsville U.S.A Singles 1959-71* (4 CD Gaye, Ross, Supremes, Temptations, Four Tops)

Sly & the Family Stone. *Greatest Hits* (Andy Newmark, Larry Graham, jt.)

The Temptations. *All Directions* (Uriel Jones, Jamerson, Babbitt, Wah wah, jt.)

Tower of Power. *Tower of Power* (Garibaldi, Rocco Prestia, Lenny Pickett, jt.)

Johnny "Guitar" Watson. *Ain't that a Bitch* (Emry Thomas)

Stevie Wonder. *Songs in the Key of Life* (Weeks, Jamerson, Herbie, jt.)

Kaasaegne R & B

Erykah Badu. *Baduizm*

D'Angelo. *Voodoo*

Me'shell N'degeocello. *Plantation Lullabies*

Us 3. *Hand on the Torch*

Jazzfusion ja smooth jazz

John Scofield. *Electric Outlet* (Jordan, Sanborn jt.)

Blue Matter (Chambers, Grainger, Beard)

George Benson. *White Rabbit* (arrs. Hancock, Carter, Cobham, Sebesky)

The Brecker Brothers. *Collection*, Vol. 1 & 2 (Will Lee, Don Grolnick, Dave Sanborn, jt.)
Miles Davis. *We Want Miles* (Bill Evans, Mike Stern, Marcus Miller, jt.)
Herbie Hancock. *Headhunters* (Bennie Maupin, Paul Jackson, Harvey Mason, Bill Summers)
Pat Metheny. *Bright Size Life* (Jaco, Bob Moses)
Jaco Pastorius. *Jaco* (Herbie, Wayne, Narada, Don Alias, jt.)
Word of Mouth (Herbie, Toots, DeJohnette, Erskine, jt.)
Yellowjackets. *Four Corners* (Ferrante, Haslip, Kennedy, Russo)

Euroopa jazz ja etnilised mõjud jazzis

Chick Corea. *Arc* (Holland, Altschul)
Jan Garbarek / Bob Stenson. *Witchi-tai-To* (Palle Danielsson, Jon Christensen)
Lars Danielsson. *European Voices* (Tore Brunborg, Marilyn Mazur, jt.)
Far North (Dave Liebman, Bobo Stenson, Jon Christensen)
Egberto Gismonti. *Sanfona*
George Gruntz & The Trumpet Machine (Woody Shaw, Kenny Wheeler, Palle Mikkelborg, jt.)
Lars Jansson Trio. *Hope* (Lars Danielsson, Anders Kjellberg)
Keith Jarrett. *Facing You* (soolo klaver)
Belonging (Garbarek, Danielsson, Christensen)
Anders Jormin. *Jord* (Severi Pyysalo, Per Jörgensen, Harald Svensson, Lisbeth Diers)
Masqualero. *Aero* (Arild, Tore Brunborg, Nils-Petter, Jon)
Nils-Petter Molvaer. *Khmer*
Paul McCandless. *Hearsay* (Art Lande, Steve Rodby, Trilok Gurtu, Wally Kane, jt.)
John McLaughlin. *My Goals Beyond* (David Liebman, Charlie Haden, Badal Roy, jt.)
Extrapolation (John Surman, Brian Odges, Tony Oxley)
Oregon. Winter Light (Towner, McCandless, Glenn Moore, ColinWalcott)
Terje Rypdal. *Waves* (Palle Mikkelborg, Jon Christensen) Jarmo Savolainen. *First Sight* (Wallace Roney, Margitza, McClure, Hart)
Jukkis Uotila. *Introspection* (Brecker, Mintzer, Liebman, Frisell, Samuels, Formanek)

